

VERNEOVKY KARLA ZEMANA

(pracovní názov)

Scenár výstavy

Ondrej Slivka

Čierny chodník 24

831 07

Bratislava - Vajnory

tel: 437 11 667

Cieľom výstavy je priblížiť dielo spisovateľa Julesa Verna, vzbudiť u detí opätovný záujem o literatúru a zároveň ich zoznámiť s tvorbou českého filmového režiséra a výtvarníka Karla Zemana, ktorý Verneho romány pretvoril do filmovej podoby. Pomocou klasických filmových trikov sa mu podarilo oživiť xylografie 19. storočia. Ešte i dnes, v dobe digitalizácie obrazu, nás udivuje Zemanov perfekcionizmus a humorná poetika. V súčasnej filmovej postmoderne sa filmové triky temer výlučne používajú na vytvorenie plastického obrazu násilia a katastrof. Zeman ukázal, že jestvuje aj iná cesta. . .

V expozícii používam aj ukážky z filmu Barón Prášil. Túto postavu samozrejme Verne nevytvoril. Film je ale nakrútený vo verneovskom duchu Vynálezu skazy, Ukradnutej vzducholodi a filmu Na kométe. Začína sa na Mesiaci priamou konfrontáciou sveta techniky a fantázie, typickou črtou tvorby Julesa Verna.

Výstavu projektujem ako rodinnú, to znamená, že aj informačné texty sú obsahovo a graficky delené na heslovitý nadpis pre netrpezlivé deti a podrobnejšiu časť na zamestnanie rodičov, aby sa zatiaľ ich hravé ratolesti mohli pokojne venovať haptickému poznávaniu a devastácii expozície... Navrhujem mať natlačené aj podrobnejšie texty pre obzvlášť zvedavých návštevníkov a nakoľko Bibiana sa uvádza ako medzinárodný dom umenia pre deti - tiež stručné zahraničné preklady k jednotlivým častiam expozície.

I. miestnosť: Doba, život a dielo Julesa Verna
20 000 míľ pod morom. Nautilus.

Miestnosť je rozdelená dekoráciou na dve časti: "suchú" pracovňu a "mokrý" podmorský útes. Cez vstup s plagátom výstavy vchádzame do pracovne Julesa Verna. Spisovateľ bol až chorobne posadnutý prácou, a tak i jeho hrdinovia sa vždy stretávajú v tajomných pracovniach, či salónoch zariadených výdobytkami fantastickej techniky a prírodopisnými zbierkami. Verne mal svoju pracovňu vo veži, tu je ňou salón ponorky Nautilus kapitána Nema. Oválne okno nás oddeľuje od korálového útesu. Za sklom plávajú živé rybky /pozeráme sa cez akvárium./ Za písacím stolom „sedí“ Jules Verne. Jeho známy xylografický portrét je rozdelený na niekoľko plánov namalovaných na plexiskle. Pri bočnom pohľade sa jednotlivé línie prekrývajú, vytvárajú kinetické efekty, a tak tvár je čitateľná iba pri pohľade spredu. V jednotlivých zásuvkách sa nachádzajú malé diorámy z jeho diel. Na stole je rozvinutý plán ponorky Nautilus. Je na ňom napísané: „V románe **Dvadsaťtisíc míľ pod morom** vytvoril Jules mohutnú ponorku, ktorá vydrží pod hladinou celé dni a môže prebrázditi všetky oceány. Záhadný kapitán Nemo navyše dodal románu ostrý spoločenský tón.“ Za chrbtom Julesa Verna je funkčný organ kapitána Nema /so zabudovaným malým detským syntetizátorom/. Nad organom môžeme prečítať nápis **Mobilis in mobili** /pohyblivý v pohyblivom/, heslo tajomného kapitána Nema. Nad ním sa nachádza jej model. Po zapnutí tlačítka sa v ňom rozsvietia svetlá a spustí sa mechanická strojovňa. V stene vedľa organu sa nachádza „prístrojový panel“ s kukátkami /môžu byť v tvare kľúčových dierok/ ktorými sledujeme nielen jednotlivé časti ponorky, ale aj príbehu románu. Pravá strana pracovne je naopak civilný interiér domu z 19. storočia /interiér Bibiany/. Obrázky a texty približujú dobu a život Julesa Verna. Expozícia začína napravo od okien. Na mechanických xylografiach je zobrazený búrlivý rozvoj epochálnych vynálezov 19. storočia. Po zatlačení gombíka sa rozhybu kolesá lokomotívy, parníka, záchod začne splachovať. Všetky vynálezy sú sprevádzané ich zvukmi.

text:

„19. storočie prinieslo mohutný rozvoj vedy a techniky

- 1807 Prvou plavbou parného člna *Clermont* vynálezcu Roberta Fultona sa začala **epocha parníkov**. Roku 1819 americká loď *Savannah* preplávala ako prvý parník Atlantický oceán.
- 1814 K priekopníkom konštrukcie lokomotív patrili Angličania Richard Trevithick, George Stephenson a William Hedley, ktorý roku 1814 uviedol do prevádzky tzv. *Puffing Billy*, prvú úspešne fungujúcu

lokomotívu. Prvé lokomotívy boli však príliš ťažké. Krehké koľajnice sa pod nimi často lámali.

- 1825 Nicéphore Niepce vyhotovil prvú **fotografiu**. Technológiu neskôr zdokonalil Louis Jacques M. J. E. Nicéphore Niepce, ktorý r. 1837 vynášiel prvý prakticky použiteľný spôsob fotografovania. Vynález r. 1839 kúpila francúzska vláda a nezištne odovzdala celému ľudstvu.
- 1844 Pokusným vedením z Washingtonu do Baltimoru vyslal Samuel Morse prvý **telegram**.
- 1851 V Londýne bola otvorená prvá svetová výstava. Dominoval v nej predovšetkým svet priemyslu, sústredený vo vtedajšej najväčšej novovekej stavbe sveta: *Krištáľovom paláci* Josepha Paxtona /pôvodne kráľovského záhradníka, projektanta skleníkov/. Jedným z exponátov bol aj buchar so silou 500 ton.
- 1853 Elisha Otis predstavil na svetovej výstave svoj vynález: **osobný výťah** poháňaný parou.
- 1854 Prvá európska **horská železnica** pod Semmeringom spojila Viedeň so Štajerskom a ďalej s Talianskom. Jej výstavba trvala šesť rokov, mala 15 tunelov a 16 viaduktov.

Britský inžinier Henry Bessemer vynášiel postup, pomocou ktorého sa vyrábala **ocel'** trvanlivej kvality. Ocel' - dovtedy drahý a málo používaný materiál - sa teraz stala dostupným výrobkom. Vďaka tejto novinke sa zrýchlila stavba železníc a lodí.

- 1858 Stavba obrieho parníka **Great Easter**. Zvýšené prepravné nároky pri cestách do Severnej Ameriky vyžadovali stavbu čoraz väčších lodí. Najväčším bol parník *Great Easter*, loď dlhá 210 m s výtlakom 32 000 t a pohonom dvoch lopatkových kolies s priemerom 17 m mala cez oceán prepraviť 4 000 cestujúcich. Ukázalo sa však, že prístavy neboli dostatočne veľké, aby v nich mohla manévrovať. Cestujúci sa obávali požiaru a preto dávali prednosť plachteniciam. Vďaka tomuto mamutiemu parníku bolo ale možné položiť medzi Európou a Amerikou podmorský telegrafický kábel. Žiadna iná loď by ho neunesla. Verne opísal zážitky z plavby loďou *Great Eastern* do Ameriky v románe **Plávajúce mesto**.

- 1859 Darwin uverejnil spis *O vzniku druhov prírodným výberom, čiže uchovaním najodolnejších plemien v boji o život*. Vyvrátil tak predstavy o nemennosti živočíšnych druhov, najmä človeka.
- 1867 Alfred Nobel vynášiel **dynamit**. Je zlúčeninou nitroglycerínu, tekutiny citlivej na náraz a úder, a savej pálenej hlinky. Výbuch vyvoláva rozbuška z traskavej ortuti. Bola to prvá bezpečná výbušnina, lebo dovtedy používaný pušný prach bol ľahko zápalný a samotný nitroglycerín zas veľmi citlivý na náraz.
- 1876 Američan Graham Bell prihlásil patent na prvý použiteľný **telefón** a zriadil 8,5 km dlhú pokusnú linku.
- 1878 Thomas Alva Edison si dal patentovať prvý použiteľný prístroj na zachytávanie zvukov – *fonograf*. Zvuk sa zaznamenával na valec pokrytý cínovou fóliou. Mohol však zaznamenať iba krátke, niekoľkominútové zvuky.
- 1886 Inžinier Carl Benz predstavil verejnosti prvé trojkolesové vozidlo poháňané benzínovým výbušným motorom.
- 1889 Pri príležitosti Svetovej výstavy v Paríži postavili podľa návrhu Gustava Eiffela vežu vysokú 300 metrov.
- 1890 Inžinier Otto Lilienthal začína robiť na okraji Berlína pravidelné pokusné lety na svojom klzáku.
- 1895 Wilhelm Conrad Röntgen, nemecký fyzik objavil lúče, ktoré presvietia ľubovoľný predmet.
28. decembra 1895 sa v parížskom Grand Café konalo prvé filmové predstavenie bratov Augusta a Louisa Lumiérovcov.
- 1900 Grapper v Chelsea vymyslel splachovacie WC s odsávacím sifónom.
- Začiatkom 20. storočia:
- 1903 V pieskovcových dunách pri Kitty Hawku v Severnej Karolíne uskutočnil Orville Wright prvý let na motorovom lietadle ťažšom ako vzduch. Jeho *Flyer 1* sa udržal vo vzduchu 59 sekúnd.

Verne sa priatelí s výskumníkmi vzduchoplavby, najmä s novinárom, fotografom, karikatúristom Nadarom, zaoberajúcim sa stavbou mohutného diaľkového balóna, s gondolou v tvare jednoposchodového domu s terasou. Nadšenie sa prenáša i na Verna, ktorý napíše román o prelete balóna ponad neprebádanú Afriku. Ale až šestnásty vydavateľ - Jules Hetzel - s ním uzavrie zmluvu. Podľa nej by sa Verne zaväzoval napísať ročne dva romány, za každý by dostal 10.000 frankov a bola by platná plných dvadsať rokov. Hetzel ale vydáva knihy pre mládež, preto aj Jules musí svoj román **Päť týždňov v balóne** prepísať pre túto vekovú kategóriu. Talentovaný maliar Riou ho ilustruje 80 obrázkami. Toto prvé Vernovo dielo z rozsiahleho cyklu „*Neobyčajné cesty*“ vyšlo 24. decembra 1862. Vo svetovej literatúre sa objavil nový žáner: vedecko-fantastický román. Verne sa chcel presláviť ako spisovateľ pre dospelých, ale našťastie mu v tom zabránila dlhoročná zmluva.“

1870 Napoleon III. vyhlasuje vojnu Prusku. Záložníka Verna povolávajú do pobrežnej stráže. Na jeho jachtu Saint-Michel vyzbrojenú starým delom mu pridelujú dvanásť veteránov krymskej vojny. Úlohou posádky je postaviť sa na odpor proti prípadnému nepriateľskému útoku. Aj počas vojnových udalostí Verne plní zmluvu s nakladateľom a píše svoj román o medzinárodnej vedeckej spolupráci: **Dobrodružstvá troch Rusov a troch Angličanov.**

1865 odchádza Jules Verne, jeho manželka a syn do Amiens. Verneovci si tu kúpili pekný priestranný dom s dvojpodlažnou vežou. V nej je svet Julesa Verna. Predstavuje ho predovšetkým pracovňa na druhom poschodí, knižnica pod ňou a terasa nad ňou.

9. marca 1886 ho pri dverách jeho domu postrelí do nohy Gaston Verne, dvadsaťšesťročný synovec, ktorý sa pomiatol z prepracovania. Verne bude do konca života krívať. Predáva svoju jachtu, lebo už nedokáže stáť na kolísajúcej palube.

V miestnych voľbách roku 1888 ho zvolia za poslanca do mestského zastupiteľstva. Jeho zásluhou otvárajú v Amiense roku 1890 cirkusovú arénu pre 4 000 divákov. Dominuje v nej podivuhodný stĺp. Ten je spisovateľovým výmyslom. Stĺp je zároveň komínom miestnej elektrárne, odkiaľ dodávajú svetlo, vtedy ešte nezvyčajné, i do cirkusu.

24. marca 1905 po ťažkej chorobe Verne umiera. Ešte niekoľko rokov po smrti vychádza jeho osem nepublikovaných románov. Posledný až po I. svetovej vojne – roku 1919.

„Všetko, čo vie človek vymyslieť, iní ľudia vedia uskutočniť.“

Jules Verne

Bibliografická časť je ukončená symbolickým stĺpom 66 kníh, ktoré majú na chrbte názvy jednotlivých Vernových diel.

Deti môžu otáčať kľukami, ktoré cez transmisie nad ich hlavami, pod stropom roztáčajú ďalšie kolečká a mechanizmy, vrtule, terčiky, mlynčeky a veterné lopatky.

Za figurálnym objektom J. Verna sa nachádza prechodová komora ponorky. Na jej stene visí potápačský skafander. Komorou, ktorej dvere pripomínajú väzbu románu **20.000 míľ pod morom** prechádzame do podmorského sveta. Na cestu nám z útesu svietia svojimi chápadlami morské sasanky /optické vlákna/ Vchádzame do podivnej podmorskej jaskyne.

II.miestnosť:

II. miestnosť- podmorský svet: **20 000 míľ pod morom** **Vynález skazy**

Cez papuľu veľkej ryby vychádzame do druhej miestnosti. Ryba za nami zavrie papuľu. */V jej spodnej výklopnej časti je plynový teleskopický piest./* Nad hlavou sa nám vlní morská hladina */skrytý ventilátor vlní svetlomodrým tylom, alebo mikroténom./* Počujeme spev veľrýb a delfinov jemne podfarbený hudbou. */Ktorá zároveň pohlcuje zvuk ventilátora/* V priestore sa vznášajú medúzy. V ich klobúkoch sú ukryté malé tiché ventilátory, ktorých prúd vzduchu jemne vlní ich ramenami. Medzi nimi sa vznášajú hĺbkovodné morské potvory so svietiacimi lampášikmi pred ústami. */Malé diódy napájané baterkou/*. Nachádza sa tu vajcovitá ponorka z románu “**Vynález skazy.**” Lampáš na jej proxe osvetľuje priestor. Z jej druhej, nezakrytej strany sa dá vôjsť dnu. Periskopom sledujeme svet nad vodnou hladinou. Otáčaním postupne odhaľujeme scenérie rovnomenného románu. V ponorke sú rôzne kľukové a remeňové transmisie, ktorými deti roztáčajú mechanizmus strojovne a hýbu korytnačiami plutvami i jej vrtuľkou. Na útese sedí potápač. Zozadu cez skalú sa dá vliezť do jeho skafandra. Za pásom má cibul'ové hodinky vodotesne uzavreté vo fľaši. Z pukliny útesu po nás vystrelí chápadlá chobotnica. */Hýbu sa na princípe jarmočných píšťal pomocou stlačeného vzduchu zo skrytého kompresora. Ovládané sú buď pohybovým senzorom, alebo ventilom z ponorky. Pri slabšom rozpočte sa bude dať vliezť do chobotnice zozadu. Do jej kratších ramien si budú môcť deti navliecť ruky a tak pohybovať chápadlami./* Na protihl'ahlom útesu si návštevníci

môžu poskladať plastické puzzle – morského čerta. Nad hlavou nám krúži žralok. Pred potápačom je bedňa s pokladom a Vernovými knihami: **20 000 míľ pod morom** a **Vynález zkazy**. Listovaním v nich sa formou stručného komixu návštevníci dozvedia zápletku. Pokračovanie kníh ale práve zožrali kraby, a tak budú musieť deti siahnuť po skutočných knihách, aby sa dozvedeli, ako to všetko dopadne...

Vchádzame do diery v trupe strokotanej lode. Vzápätí nám pod nohami a všade vôkol nás zažiaria hviezdy. Vstúpili sme do vesmíru.

III. miestnosť: Cesta na Mesiac

Na kométe /slov. názov: *Hector Servadac*/

Vesmír. Celá miestnosť je čierna. Zo všetkých stien, stropu, podlahy svietia hviezdíčky /*konce optických vlákien*/, jasnejšie diódy rôznej veľkosti a farby vyznačujú známe súhvezdia severnej i južnej /*na podlahe*/ poglobule. Sú zapustené v čiernej drevotrieske. Máme pocit, že sa vznášame v nekonečnom priestore. Na jednej strane Zem, na druhej strane Mesiac. Na boku kométa. Protismerným otáčaním špirály voči jej statickým lúčom vzniká dojem, že vyžaruje energiu. /*Môže sa roztáčať mechanicky, kľukou s prevodom.*/

V priestore dverí miestnosti č. III – IV sa nachádza strieborná delová strela. Vchádzame do nej. V stave beztiaže sa v nej vznášajú traja cestovatelia a ich sliedky. Kabína je trochu „modernizovaná“. Po stlačení gombíka „štart“ sa ozve odpočítavanie a hluk výstrelu z dela. Na monitore riadiaceho panelu bežia ukážky z Meliésovej Cesty na Mesiac, Zemanovho Baróna Prášila a filmu Na kométe. /*Pri slabšom rozpočte sa projekcia ukážok sústreďí len do ateliéru Karela Zemana.*/

V priestore sa „vznášajú“ tri knihy /*sú predsadené na čiernych konzolách pred stenou kabíny*/. Na väzbe jednej čítame: **Cesta na Mesiac**, druhá sa volá: **Na kométe** (u nás vyšla pod názvom Hector Servadac). Opäť sa z nich formou komixu dozvedáme stručný úvodný dej románov. Tretia kniha obsahuje ilustrovaný text pre zvedavých:

text:

„**Cestu na Mesiac**“ napísal Verne v roku 1864 najprv pre dospelých. V tomto období sa začal uplatňovať nový kov – hliník. Objavil ho roku 1854 francúzsky chemik Henri Sainte-Claire Deville. Verne predvídal skvelú budúcnosť hliníka a svojich kozmonautov umiestňuje do obrovskej hliníkovej strely. Vzorom literárnej postavy veselého Michaela Ardana bol Julov priateľ fotograf Nadar. V prvej verzii autor nechal hrdinov lietať naveky okolo Mesiaca. Ani jeden z Vernových románov nemal taký nemožný záver. O niekoľko rokov napísal Jules druhú –

mládežnícku verziu románu „Okolo Mesiaca“ s upraveným záverom, tak ako ho poznáme dnes.

Pristátie na Mesiaci sa stalo skutočnosťou až o sto rokov. Ľudská noha sa dotkla mesačného povrchu 20. júla 1969. Zhoda medzi letom prvej posádky a románom je zarážajúca. Vernova strela je vysoká 4,5 metra a má priemer 2,7 metra. Kabína Apolla 11 bola vysoká 3,5 metra, s priemerom 3.7 metra. Nicholl, Barbicane a Ardan sa odpútavajú od zeme rýchlosťou 10,8 km/s – Armstrong, Aldrin, a Collins rýchlosťou 10,6 km/s. Románoví hrdinovia potrebujú na prekonanie vzdialenosti 97 hodín a 13 minút. Naozajstní astronauti vykonali túto cestu za 103 hodín a 40 minút. Delo Columbiada, ktorým vystrelili posádku, Verne umiestnil približne 150 km od súčasného kozmodrómu na Kenedyho myse. Úlohou románovej posádky bolo preskúmať aj oblasť mora Pokoja, kde skutočne o vyše 100 rokov neskôr pristáva prvá ľudská posádka. Obe posádky, románová i skutočná, pristávajú po návrate na Zem na hladine Tichého oceánu, odkiaľ ich vylovia a loďou dopraví na pevninu. Verne sa pravdaže dopustil viacerých chýb. Na rozdiel od Cyrana z Bergeracu a jeho „Letu na Mesiac“ /1648/, nevyužil jeho myšlienku raketového pohonu. Strela z kanónu nemôže nikdy dosiahnuť ani dostatočnú 1. kozmickú rýchlosť a nie ešte opustiť obežnú dráhu Zeme.

IV. miestnosť: Maják na konci sveta, Päť týždňov v balóne, Robur dobyvatel', Robur pán sveta, Vynález skazy, Dva roky prázdnin.

Z kozmického korábu v medzidvernom priestore môžeme pokračovať dvoma spôsobmi: 1. normálnou cestou */pre dospelých/*

2. rebríkom cez kruhový otvor kabíny */pre deti/*

Vyberme sa detským otvorom. Vyliezli sme na plošinu majáka. Pod nami sa vlní more, počuť jeho šum zmiešaný so škriekaním čajok. Nad nami rotuje svetelný lúč. Na zábradlí sú umiestnené ďalekohľady. Na každom z nich je jeden z nápisov: **Maják na konci sveta, Päť týždňov v balóne, Robur dobyvatel', Robur pán sveta, Vynález skazy, Dva roky prázdnin.** Cez ne sa dívame do jednotlivých románov. */V ďalekohľadoch sú ukryté kukátka na diapozitívy./* Z plošiny majáka môžeme preliezť visutým lanovým mostíkom do koša balóna visiaceho zo stropu, alebo sa šmyknúť dole šmyklavkou. Balón v skutočnosti je zavesený na oceľovom nosníku, ktorý stojí na podlahe a prechádza stredom koša. Dospeláckou normálnou cestou sa dostaneme do „Francúzovej jaskyne“, útočiska detí z románu **Dva roky prázdnin**. Z jaskyne mieri malé lodné delo. Po zatiahnutí šnúry sa ozve delová rana a z hlavne vypadne guľa. */Čierna lopta vymrštená pružinovým mechanizmom./* Deti si môžu vyskúšať chôdzu na malých choduliach, podobných tým, ktoré podľa Verne použili kolonisti na prekonávanie močiara. Pod stropom sa vznáša model osemuholníkového šarkana s Briantom

v pozorovacom koši. Zo steny oproti oknám sa vynára „Albatros”. Po zatiahnutí za jeho kotvu sa roztočia jeho vrtulky. Letí tu aj druhý Roburov lietajúci stroj “Hrôza”. Okolo letia ešte ďalšie zvláštne vzducholode.

Dvere oproti zakrýva sopka “Back Cup” zločinecké hniezdo kniežat’a d’Artigasa z románu **Vynález skazy**. Nad kráterom svieti nápis: “Ticho, nakrúcame!” Nad nápisom sa v balóne vznáša inžinier Simon Hart. Vo vchode do sopky je informačný text:

„Obavy, že vedu a techniku môžu zneužiť zločinci a napáchať nedozerné škody, tlmočí Verne svetú v roku 1896 v románe „Tvárou k zástave“. U nás ho poznáme pod názvom **Vynález skazy**. Predstava zneužitia vedy začala trápiť Verna tak, že sa z románu vytratil spisovateľov iskrivý humor, príznačný pre jeho predchádzajúce diela. Až český režisér Karel Zeman vo svojom filmovom prepise okorenil toto dielo iróniou vernovskej viery vo všemocnú techniku. Jules sa za román musel súdiť so šialeným chemikom Eugenom Turpinom – vynálezcom výbušniny *melenit* uvoľňujúcej ničivú energiu obrovských rozmerov. Spoznal sa totiž v hlavnej postave Thomasa Rocha a udal autora z nactiutrhania. Vernov advokát Raymond Poincaré, budúci francúzsky prezident, proces vyhral.“

V. miestnosť: Filmový ateliér Karla Zemana

Sopkou vchádzame do poslednej miestnosti. Nachádzame sa v trikovom ateliéri zlínskeho filmového kúzelníka Karla Zemana. V strede miestnosti na praktikáblí je naaranžovaná bábková scéna, podobná tej, ktorú deti zažili v II. miestnosti v skutočnej veľkosti. Z morskej priepasti vystrkuje svoje chápadlá chobotnica. Bojuje s ňou potápač. Nad nimi sa vznáša vajcovitá ponorka. Deti si tu môžu vyskúšať bábkovú animáciu. V ideálnom prípade by tu bola videokamera s počítačom na záznam rozfázovaného pohybu. Na stenách visia filmové plagáty a pracovné zábery z natáčania. Pred oknom sa nachádza na plexiskle domal’ba trikovej scény. Pohľadom cez „kameru” vidíme pohľad z Bibiany ako z verneovky. Na monitore bežia krátke ukážky so Zemanovych filmov: **Cesta do praveku**, **Vynález skazy**, **Ukradnutá vzducholod’**, **Na kométe**, **Barón Prášil**. Na následných fotografiach a schémach sú vysvetlené jednotlivé filmové triky.

text:

Karel Zeman /*1910 + 1989/
režisér, scenárista, výtvarník

Po viac ako šesdesiatich rokoch Vernove romány rozhýbal český režisér Karel Zeman. Vo svojich filmoch spojil viaceré animačné techniky,

kreslené pozadia s kreslenými figúrkami, bábkami a živými hercami do jedného obrazu. Máme dojem, že sme vstúpili do ilustrácií Vernových kníh, ktoré ožili.“

V skrinke pri východe sa môžu nachádzať modely vrtuľníka, kozmickej lode, ponorky, obrneného vozidla – vynálezov ktoré Verne predpovedal, ale vznikli až v 20. storočí.

text:

„Reálnosť Vernovej fantázie je úžasná. V období, keď balónom sľubovali budúcnosť, necháva svojich hrdinov konštruovať lietadlá. V **Dobrodružstvách Barsacovej výpravy** dokonca aj bezpilotné vojnové prostriedky! Pri tom až roku 1891 nemecký inžinier Otto Lilienthal prvý raz vzlietol na bezmotorovom lietadle a až roku 1903 sa bratom Wrightovcom podarilo odlepiť od zeme na motorovom lietadle a úspešne pristáť.

Predpokladal, že ľudstvo vynájde televíziu, radar, magnetofón, nerozbitné sklo, skafander, električku, elektromobil, prílivovú elektráreň. Vo svojich dielach spomína 108 fantastických projektov a vynálezov. 64 z nich sa už uskutočnilo a ďalších 34 možno ešte technicky uskutočniť. Azda nebolo vedného oboru tej doby, ktorému by sa Verne nebol venoval.“

Admirál Richard Evelyn Byrd, svetoznámy polárny bádateľ:

„*Bol to Jules Verne, kto ma tam zaviedol.*“

Mendelejev znova a znova čítal jeho knihy, na smrteľnej posteli mu museli čítať „Dobrodružstvá kapitána Haterasa“, chvíľami upadal do bezvedomia, a keď precítal, naliehal: „Čo nečítate, počúvam...“

V lete roku 1892 Verne osobne zavítal na Slovensko. Spisovateľ sa vybral vlakom na študijnú cestu do Rakúska-Uhorska a zatúlal sa aj do Bratislavy a jej okolia. Zbieral vtedy materiál na román „Tajomný hrad v Karpatoch“. O ceste porozprával istému dánskemu novinárovi a ten uverejnil článok o stretnutí so svetoznáмым spisovateľom:

„...Keď som navštívil obe sídla monarchie,“ povedal Verne novinárovi, „odišiel som do značne menšieho, ale veľmi starého mesta Prešporka. Tam som sa mal stretnúť s istým maďarským spisovateľom, ktorý ma mal sprevádzať do karpatských vrchov. Pre rodinnú udalosť spisovateľ nemohol prísť do Prešporka, a tak som sa ocitol v hoteli celkom sám. Všetci okolo mňa hovorili po nemecky, maďarsky, slovensky a ja som im nerozumel ani slova. Márne som prosil vrátnika, aby mi zaopatril nejakého sprievodcu. Také niečo tam nemali. Ale v jednej kaviarni som si všimol istého mladíka, ktorý čítal francúzske noviny. Oslovil som ho a prosil, aby ma za primeraný honorár sprevádzal na cestách. Prijal môj návrh. Bol to Slováč, študent teológie. Volal sa Ján, ale jeho priatelia ho volali Janko. Rozprával mi, že je to zdobnené meno, a ja som si pomyslel, že keby som bol Slováč, volali by ma Julko. Náš prvý výlet patril mestečku v blízkosti Prešporka. Musím poznamenať, že som si nezapamätal mená všetkých slovenských a maďarských miest, ale Devín mi predsa len ostalo v pamäti, lebo toto mesto má trochu grécky zvuk. Mestečko leží na úpätí niekoľkých vysokých brád, v onom ostrom uhle, kde sa rieka Morava vlieva do Dunaja. Od prvej chvíle som bol nesmierne očarený. Tichá, krotká, tak pokojne plyniaca Morava a okolo niekoľkých brád prudko prúdiaci Dunaj! Tam tichý, od sveta utiahnutý život a len o niekoľko metrov ďalej mohutná rieka, ktorá dolu i hore vedie do šíreho, hlučného sveta.“ Verne cítil, že podobný hrad bude dejiskom jeho ďalšieho príbehu.

Dej románu „Tajomný hrad v Karpatoch“ sa nakoniec neodohráva na Devíne, ale v Sečmohradsku. Bol prvým Verneho dielom preloženým do slovenčiny /1917/.